

Конкурс за есе на
Националната асоциация на медиаторите
2022

Медиацията и съдебния процес: конкуриращи се или
съвместими парадигми

Есе

Автор: Левон Геворги Киракосян

Казвам се Левон Киракосян, в момента уча право, втори курс в университета за национално и световно стопанство(УНСС). По народност съм арменец и ми отне доста време да науча и свикна с българският език. Започнах да се интересувам от правото още от малък, макар и несъзнателно, и когато дойде време да избирам с какво да продължа моето обучение и развитие не се поколебах да избира правото. Завършил съм гимназия с компютърни науки. Много бих се радвал да съчетая двете ми любими неща, правото и компютрите и да се развивам професионално и кариерно с тях. Също любимо мое занимание е да спортувам за здраве.

xxxxx

Медиацията и съдебния процес: конкуриращи се или съвместими парадигми? Напълно съвместими, са макар да са два напълно различни способа за разрешаване на правните спорове, според мен не може да става на въпрос, че са конкуриращи, се защото двата процеса не могат един без друг, когато няма спор не се стига до тях. В много отношения имат връзки помежду си, като на местата, на които нямат връзка се допълват един друг и всъщност двата способа, действащи заедно допринасят изключително много за ефективното и правилно разрешаване на споровете. Медиацията подпомага съдебния процес изключително много и пълноценно, и в това си качество е алтернативно решение на спорове. Страните могат да се опитат да разрешат спора си чрез медиация, като за целта е нужно трето неутрално и безпристрастно лице(наречено медиатор), за да постигнат споразумение по между, си което е удовлетворяващо и за двете страни по спора. Ако не успеят да намерят такова решение и някоя от страните прецени, че има желание да се оттегли от медиацията и го направи, съдебното дело продължава и разглеждането му няма да се повлияе от процедурата по медиация.

В България медиацията е позната още в началото на демократичните промени, с натоваарването на съдилищата с дела и така се започва търсене на алтернативно решение, а именно се взема пример от САЩ, където медиацията е широко разпространена. Така се облекчава значително работата на съда. Например има дела, при които не може да се приложи медиацията, това са делата с изключително значим обществен интерес, чието

разрешаване е необходимо да бъде само съдебно и е необходимо резултатът да се обяви публично.

Разрешаването на някои дела чрез медиация подпомага съда от гледна точка на това, че така той има възможност да се занимава с тези дела, които са със значим обществен интерес и в тези случаи не би било редно и справедливо да се прилага медиацията от гледна точка на обществения интерес. Например престъпленията извършени при условията на опасен рецидив, след като е бил осъждан два или повече пъти е много възможно пак да извърши дадено престъпление и затова деецът трябва да бъде наказан по строг съдебен процес. Затова медиацията е доказано ефективна при семейни спорове, като например развод и по повод отношенията между родители и децата им във връзка с родителските права и издръжка. Така медиаторът може да се допита до детето и да се избере по-благоприятната среда за него. Също така при спорове за непозволено увреждане, така страните могат да се договорят по между си за обезщетението на причинената вреда и то да удовлетвори и двете страни. При спорове между наследници, например за разпределянето на дадено наследство. По този начин с разпределяне на делата между съдебния процес и медиацията се забързва процеса по решаване и значително се олекотява работата и на двата процеса. Медиацията е най-подходяща, когато спорят две страни, а не когато трябва да се намеси съда при тежки умишлени престъпления. В много държави медиацията се използва като задължителна предпоставка, за да се стигне до по-бързо съдебно разрешаване на даден спор. За да могат страните да потърсят съда е необходимо да са се опитали да се споразумеят по между си чрез медиацията и ако след консултация с медиатор не са успели да прибегнат към съдебен процес. По този начин всъщност се доказва, че двата способа си взаимодействат добре, и че те са напълно съвместими, работейки заедно постигат по-добри резултати и така се подобрява и съдебната система. С оглед и сравнение на Българската съдебна система и другите Европейски държави като Италия, Франция и Гърция, бележат голям напредък след въвеждането на задължителна медиация преди съдебен процес. Фактите сочат, че при тези държави много бързо се постига споразумение(в средно две медиационни срещи), вместо месеци и дори години дълги съдебни дела, познати в нашата съдебна система. Свежда се драстично напрежението между страните и след срещите се запазва добрия тон на комуникация. Изключително щадяща страните по-спора с минимални

загуби и без ескалация на напрежението, подобрява общуването. С тези изброени способности се спестяват и сериозни средства и усилия.

Именно според мен това са едни от основните доказателства как двата способа могат да работят заедно и да се допълват взаимно. Също така това, че е необходимо съдът да одобри споразумението, постигнато чрез медиация и то да има силата на присъда носи своите рискове, също както в спорта-има рискове от травми или неудобства, но носи своите дългоочаквани резултати и това си заслужава. За мен медиацията и по-специално професията медиатор е професия на бъдещето, защото чрез нея се пестят не само материални средства, а и време и се запазват едни по-нормални отношения. Животът не е вечен, нито толкова дълъг, че да го пропиляваме в изтощително дълги съдебни процеси, а бихме могли да му се радваме пълноценно. Това качество на медиацията доказва как обществото ни до такава степен се е развило, че е осъзнало това, и че тези два способа могат да работят заедно в единния интерес. Именно за това медиацията и съдебният процес ще продължат рамо до рамо да си помагат и развиват.